tyrinėjimai (1 pav.). Tyrimų vieta yra apie 130 m į P nuo Tauragno ežero, 230 m į ŠV nuo Taurapilio pilkapyno, 250 m į PR nuo Taurapilio piliakalnio. Būsimos pirties ir tranšėjų vietose ištirta po vieną šurfą.

1,5x1 m dydžio ***šurfas 1*** matuotas būsimos pirties vietoje. Po 5 cm storio velėna aptiktas 35–40 cm storio pilko smėlio sluoksnis su maišytais I tūkst. II pusės – XXI a. pradžios radiniais: lipdyta buitine keramika, šlaku, gargaže, fajansinių lėkščių šukėmis, geležiniais kaltiniais ir fabrikiniais vinimis, asbestiniu šiferiu, stiklinių butelių šukėmis, smulkiais rusvų molinių plytų fragmentais. Po pilko smėlio sluoksniu 40–45 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas 15–20 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis, kurio apačia pasiekta 60–65 cm gylyje. Šiame sluoksnyje rasta lipdytų puodų šukių, šlako gabalėlių, smulkus neaiškios paskirties geležinio dirbinio fragmentas, dideliame karštyje apsilydęs kalkakmenis. Po tamsiai pilko smėlio sluoksniu 60–65 cm gylyje pasiektas įžemis – rusvas smėlis.

Šurfas 2 (1 m^2) matuotas būsimos tranšėjos vietoje. Jame po 5 cm storio velėna aptiktas 30–35 cm storio pilko smėlio sluoksnis su maišytais I tūkst. II pusės – XXI a. pradžios radiniais: keramika, šlaku, neaiškios paskirties geležine skardele su skylute, smulkiais rusvų molinių plytų fragmentais. Po pilko smėlio sluoksniu 35–40 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus aptiktas 15–20 cm storio tamsiai pilko smėlio sluoksnis (2 pav.), kurio apačia pasiekta 55–60 cm gylyje. Šiame sluoksnyje rasta tik lipdytų puodų šukių. Po šiuo sluoksniu 55–60 cm gylyje pasiektas įžemis – rusvas smėlis.

1x1 m dydžio ***šurfas 3*** matuotas irgi būsimos tranšėjos vietoje. Po 5 cm storio velėna aptiktas 25–30 cm storio pilko smėlio sluoksnis su XX–XXI a. pradžios radiniais. Giliau buvo įžemis – rusvas smėlis.

2 pav. Šurfo 2 PV sienelė. V. Juškaičio nuotr.
Fig. 2. The SW wall of test pit 2.

Žvalgomųjų tyrimų metu šurfuose 1 ir 2 aptiktas 10–20 cm storio kultūrinis sluoksnis su I tūkst. II pusės – II tūkst. pradžios radiniais rodo, kad Taurapilio piliakalnio papėdės gyvenvietė išlikusi ir už dabar saugomos teritorijos ribų.

The Settlement in the Vicinity of Taurapilis Hillfort

In 2017, a field evaluation (three test pits totalling 3.5 m^2) was conducted in the visual protection zone of Taurapilis Hillfort (Utena District, East Lithuania) (Fig. 1). A 10–20 cm thick cultural layer (Fig. 2) with hand built pottery from the second half of the 1st–early 2nd millennium was discovered under a 40–50 cm thick layer of topsoil in test pits 1 and 2.

Vida Kliaugaitė

Luokavos piliakalnis

2017 m. VĮ „Mažeikių miškų urėdija“ inicijavo Luokavos (Kerežių, Lokavos kalno) piliakalnio (Akmenės r., Naujosios Akmenės sen., Vegerių kaimas) sutvarkymo bei rekreacinės

1 pav. 2017 m. tirtų vietų situacijos planas: 1 – NKVR saugomos teritorijos riba; 2 – žvalgytas plotas; 3 – ištirti plotai. V. Kliaugaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the locations investigated in 2017: 1 – boundary of the territory protected by the NKVR; 2 – surveyed area; 3 – excavated areas.

2 pav. Luokavos piliakalnis iš Š. Z. Baubonio nuotr.

Fig. 2. Luokava Hillfort, as seen from the N.

infrastruktūros įrengimo projekto įgyvendinimą. Pagal projektą numatyta įrengti pėsčiųjų taką, apžvalgos aikštelę, pastatyti laiptus, suolus, įrengti laužavietę ir kt. Darbai piliakalnio teritorijoje pradėti vykdyti neatlikus archeologinių žvalgymų – būsimo pėsčiųjų tako ir

stovėjimo aikštelės vietoje mechanizuotai nukastas gruntas. KPD nurodymu darbai sustabdyti ir įrenginėjamos infrastruktūros vietoje atlikti žvalgomieji tyrimai. Jų metu nustačius, kad kalvos, kurios viršūnėje įrengtas piliakalnis, visame V šlaite bei pašlaitėje yra išlikęs kultūrinis sluoksnis, buvo atlikti detalieji tyrimai būsimos infrastruktūros (suoliukų, pavėsinės, rodyklės) vietose. Iš viso Luokavos piliakalnio aplinkoje 2017 m. ištirtas bendras 41,75 m^2 plotas (16 šurfų ir 1 perkasa), iššvalgytas apie 530 m^2 plotas (1 pav.).

Luokavos piliakalnis yra pelkėmis apjuostos aukštumos ŠR pakraštyje, aukščiausioje jos vietoje. Nuo XIX a. pabaigos jis smarkiai apardytas žvyrduobių. Išlikusi aikštelė – apie 60 m ilgio R–V kryptimi ir 10–25 m pločio, jos ŠV krašte išlikusi 50 cm aukščio ir 5 m pločio pylimo dalis. Piliakalnio šlaitai buvo iki 20 m aukščio. Jie natūraliai išlikę tik ŠV pusėje, kitur nuardyti žvyrduobių. Aikštelė dirvonuoja, šlaitai ir karjerų vietos apaugę pušimis, kurios pradėjus piliakalnio tvarkymo darbus gerokai praretintos (2 pav.). Piliakalnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia.

Tyrimų metu aptiktas neintensyvus 5–30 cm storio kultūrinis sluoksnis su negausia lipdyta grublėta ir lygiasiene keramika (iš viso inventorinti 34 fragmentai, 508,2 g svorio), molio tinko fragmentais bei ugnies paveiktais akmenimis. Jis slūgsojo po pilku miškožemiu, kuriame aptikta geležinių dirbinių fragmentų, greičiausiai nesietinų su piliakalniu. Geriausiai kultūrinis sluoksnis buvo išlikęs šurfe ir perkasoje 2, ištirtuose būsimos pavėsinės vietoje, bei šurfuose 3, 6 ir 8. Juose surinkta daugiausia keramikos (3 pav.). Taip pat perkasoje 2 aptikti keli neaiškios paskirties objektai: 3 duobės ir akmenų krūsnis. Šurfuose 4, 7 ir 16 fiksuotas fragmentiškai išlikęs kultūrinis sluoksnis. Šurfuose 1, 5, 9–15 fiksuoti kultūrinio sluoksnio likučiai, susilieję su miškožemiu, užterštu šiuolaikinėmis šiukšlėmis.

3 pav. Keramika iš šurfo 8. V. Kliaugaitės nuotr.
Fig. 3. Pottery from test pit 8.

4 pav. Segių fragmentai. V. Kliaugaitės nuotr.
Fig. 4. Brooch fragments.

Žvalgant jau nukastą būsimą pėsčiųjų taką bei iš jo išmestas žemes nuo įrengiamos stovėjimo aikštelės takui sukant piliakalnio link, visame kalvos V šlaite iki pat griovos, per kurią numatyta įrengti laiptus, fiksuotas fragmentiškai išlikęs kultūrinis sluoksnis. Iškastose laisvose žemėse pastebėta nemažai ugnies paveiktų suskilusių akmenų, aptikta smulkių lipdytos keramikos fragmentų, metalo ieškikliu rastos dviejų žalvarinių pasaginių segių dalys (4 pav.). Piliakalnio aikštelėje nukastame take fiksuotas žvyras arba pilkas žvyringas sluoksnis be aiškių kultūrinio sluoksnio požymių, o žvalgant metalo ieškikliu aptikta tik šiuolaikinių šiukšlių.

Kultūrinis sluoksnis pagal kuklius radinius datuojamas I tūkst. viduriu – II puse. Žvalgant aptiktos pasaginių segių dalys rodo, kad piliakalnyje gyventa ir II tūkst. pradžioje. Radiniai perduoti ŠAM.

Luokava Hillfort

In 2017, a total of 41.75 m^2 (16 test pits and 1 trench) were excavated in the vicinity of Luokava Hillfort (Akmenė District, North Lithuania) and roughly 530 m^2 surveyed (Figs. 1, 2). A poor, 5–30 cm thick cultural layer with sparse sherds of hand built pottery with rough and smooth surfaces (Fig. 3), clay daub fragments, and stones that had been in a fire was discovered during the investigation. In surveying the future site of a footpath, a cultural layer that had survived fragmentally was recorded on the entire W slope of the hill surmounted by the hillfort and two pieces of bronze penannular brooches were found using a metal detector on the loose soil removed from the dug up path (Fig. 4). Based on the modest finds, the cultural layer dates to the mid-second half of the 1st millennium. The penannular brooch pieces discovered during the survey show that the hillfort was also inhabited in the early 2nd millennium.

Linas Kvizikevičius,
Simonas Sprindys

Gyvenviečių Rytų Lietuvoje tyrimai

2017 m. KVP Rytų Lietuvoje dviejose geležies amžiaus gyvenvietėse vykdė žvalgomuosius tyrimus.

Staviškių pilkapyną (Vilniaus miestas, Verkių sen., Ožkinių gatvė) 1998–2004 m. tyrinėjo G. Grižas ir V. Steponaitis (*ATL 2002 metais*, 2005, p. 62; *ATL 2004 metais*, 2006, p. 76–77). Ištyrus beveik 500 m^2 plotą ir 3 pilkapių liekanas, aptikti 6 vėlyvojo geležies amžiaus kapai, datuojami X–XI a. Žemiau kapų lygio kai kur buvo I–II a. gyvenvietės kultūrinis sluoksnis su buitine keramika bei metalurgijos atliekomis.

2017 m. Staviškių pilkapių vietos teritorijoje numatyta esamą elektros oro liniją rekonstruoti į požeminę. Jos vietoje pilkapyno teritorijoje atlikti archeologiniai tyrimai. Saugomos teritorijos ribose ir šalia jų iki įžemio ištirta 10 perkasų – bendras 50 m^2 plotas. Daugumoje perkasų žemiau dirvožemio sluoksnio pasiektas įžemis, tačiau dviejose perkasose aptiktas archeologinę vertę turintis kultūrinis horizontas.

Perkasoje 2 apie 20–25 cm gylyje aptiktas iki 15 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuriame rasta brūkšniuotosios (1 pav.) ir grublėtosios keramikos (1, 2 pav.) dirbinių fragmentų, datuo-

1 pav. Brūkšniuotosios ir grublėtosios keramikos šukės iš perkasos 2. A. Ragauskaitės nuotr.

Fig. 1. Potsherds with brushed and rough surfaces from trench 2.

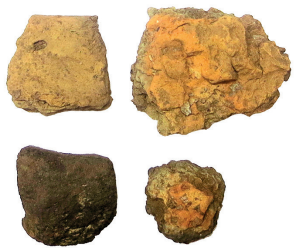

2 pav. Grublėtosios keramikos šukės iš perkasos 2. A. Ragauskaitės nuotr.

Fig. 2. Potsherds with rough surfaces from trench 2.